

PÓSA LAJOS: A MAGYAR NÉP KESERGŐJE *

(Légrády testvérek kiadása, Budapest, 1921.)

Van egy hindu hitrege azokról a kardokról, amelyek még akkor is szikrázva harcolnak egymással, mikor már halottak a hősök, akiknek keze szorította őket. Ez a mély értelmű allegória jut eszünkbe, mikor megilletődött lélekkel lapozgatunk ebben a kis verseskönyvben, amelynek címlapján töviskoszorús férfi-alak borul a koronátlan, meghasadt magyar címerre. Pósa Lajos már évek óta porlik a Kerepesi temetőben, dízsírhelyen, amelynek egyszerű fakereszt, virágszemfödő s a halott költőt híven virrasztó költő adja meg a díszét. Pósa Lajosról már ritkán esik szó, néha egy-egy hűséges barát eleveníti föl emlékezetét a nyilvánosság előtt, vagy egy-egy mai titán, aki a politika fájára fölkapaszkodva mutat nagyot, rikoltja bele csapondárosan a nevét a mai sivatagba. És a halott Pósa Lajos szíve bele-beledobog, porrá vált kezéből kiesett tolla beleszikrázik a magyar éjszakába.

Első posthumus kötete gyermekversek kincses ládikája volt, a Lidike kötet szerelmi költészete legszebb virágait kötötte csokorba, most pedig apróbb hazafias versei jelentek meg *A magyar nép kesergője* cím alatt. Ez volt a gyűjtőcíme ezeknek a hol szilaj haragú, hol fájdalmasan borongó, hol fürgetegzúgású, hol furulya-sírású költeményeknek akkor is, amikor a darabont-korszakban, a nemzeti ellenállás idején megjelentek az ellenzéki lapokban. Mohón olvasta, egy részüket muzsikálta és énekelte akkor az egész ország, – néha el is kobozták akkor a lapokat miattuk s Pósa-t csak páratlan népszerűsége mentette meg attól, hogy a hatalom kezét nem vett rá. Kötetbe foglalni azonban a költő életében nem lehetett a verseket, amelyek sokat aposztrofálják „Ferenc Jóskát”, úgy, ahogy akkoriban a magyarok maguk közt aposztrofálni szokták. És ezeket a verseket, amelyek akkor a magyarságuk, a lobogó hazafiságuk, a merész kuruc lelkük miatt voltak tilalmazva, ma úgyszólván észre sem vette a nemzeti sajtó, mikor megjelentek. Pedig akkor se lehettek aktuálisabbak, amikor a költő vulkános szívéből kifakadtak, hiszen a magyar népnek ma sokkal több a keseregni valója, mint akkor volt s ma is a Pósa Lajos szavaival borulhat az Isten elé:

*Isten, Isten, nézz hazánkra!
Nagy irgalmad tán megszánja!
Küldj egy hívó hangot,
Kongasd a harangot!
Faragd meg a koporsóját,
Zúgjad el a siratóját!
Temesd el, temesd el,
Az egész nemzettel!*

In: (Szegedi?) Napló, 1921. október 2.

* névtelen recenzió